

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

МЕСЕЧЕН
ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕН
Б Ю Л Е Т И Н

ЮЛИ
2014 г.

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набирана от националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>.

Подходяща информация за изследователски, юридически и бизнес цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ, дадена на същия адрес.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

- е основно оперативно и научноизследователско звено при БАН в областта на метеорологията агрометеорологията и хидрологията с дейност от национално и международно значение;
- методическо и техническо поддържане и развитие на националната метеорологична, агрометеорологична и хидрологична мрежа от станции за измервания и наблюдения с изграждане и управление на съответните бази данни за нуждите на оперативни и изследователски задачи, за национални и международни бюлетини и годишници;
- сезонни, месечни, средносрочни, краткосрочни и свръхкраткосточни прогнози на времето и състоянието на морето, речните и подземни води, динамиката на водните запаси в почвата, фенологичното развитие и формирането на добиви от земеделските култури, предупреждения за опасни и особено опасни метеорологични явления, оценка на нанесени щети и повреди от метеорологични явления върху селското стопанство;
- изследване на климатичните ресурси, колебанията и измененията на климата, свързаните с това неблагоприятни явления и влиянието им върху различни сфери на стопанската дейност;
- метеорологични аспекти на замърсяването на въздуха, физични процеси в атмосферния граничен слой, атмосферни дифузионни модели, мониторинг на радиоактивност на атмосферата и валежите, химизъм на валежите, системи за ранно предупреждение за замърсяване на въздуха;
- сигуряване с научно-приложни изследвания, експертни оценки, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски разработки в областта на природните и инженерните науки;
- обучение на специализанти, дипломанти и докторанти, в сферата на компетентност на НИМХ.
- участие в глобалния и регионалния (VI регион Европа, към СМО) обмен на данни, информации и прогнози по програмите, координирани от Световната метеорологична организация (СМО), ЮНЕСКО, ЕС и други;

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

- I.1. Синоптична обстановка
- I.2. Температура на въздуха
- I.3. Валежи
- I.4. Силен вятър
- I.5. Облачност и слънчево греене
- I.6. Особени и опасни метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1.VII. През страната преминава студен атмосферен фронт, превалява дъжд, а температурите се понижават слабо, с изключение на крайбрежието на Черно море.

2.VII. Налягането се повишава, времето е предимно слънчево.

3-4.VII. С преминаването на барична долина и лежащия в нея атмосферен фронт на места превалява дъжд, а температурите се понижават.

5-7.VII. Във височина над страната се изгражда гребен от високо атмосферно налягане, а при земята – слаб антициклон. Времето е предимно слънчево, с развитие на купеста облачност и краткотрайни валежи в следобедните часове в планинските райони на Западна България.

8.VII. Циклон, който се премества от Западна към Централна Европа, и свързаната с него фронтална система приближават Балканския полуостров. Това е причина за лабилизиране на въздушната маса над страната. След обяд в Западна България се развиват много мощни конвективни клетки, от които пада опустошителна градушка в София, Драгоман, Монтана и Западните Родопи.

9-19.VII. Циклонът обхваща Балканския полуостров. Блокиран е от баричен гребен, който се простира от Кавказ до Скандинавския полуостров. Циклонът стационарира продължително време в района и се създава трайна валежна обстановка. Едва към 17-19.VII той се изтегля на югоизток към Мала Азия. По-масови и с по-значителни количества са валежите на 10.VII и 11.VII (локални наводнения в Ловеч) и на 14-16.VII (локални наводнения по Южното Черноморие).

20-21.VII. Атмосферното налягане се повишава, времето е предимно слънчево и по-топло.

22-24.VII. Баричното поле отново става циклонално. Валежи и гръмотевични бури има в цялата страна.

25-27.VII. Северна и Източна Европа са обхванати от обширна антициклонална област, а над южните райони на континента баричното поле е циклонално. В Централното Средиземноморие се формира циклон, който се премества на изток. Времето в страната е предимно слънчево, с развитие на купеста и купесто-дъждовна облачност и изолирани краткотрайни валежи в Западна България.

28-29.VII. Циклонът и свързаната с него фронтална система преминават през Балканския полуостров. Почти в цялата страна има валежи. Те са интензивни и значителни по количество в крайните северозападни райони, централната част на Предбалкана и Югоизточна България (локални наводнения в Габрово, Ямбол).

30-31.VII. От запад към Балканите приближава циклон, който е добре изразен във високите нива на атмосферата. Свързаният с него атмосферен фронт на 31-ви е над Западна България и там отново се създават условия за интензивни валежи. В Северозападна България количествата им са значителни (наводнение в Мизия).

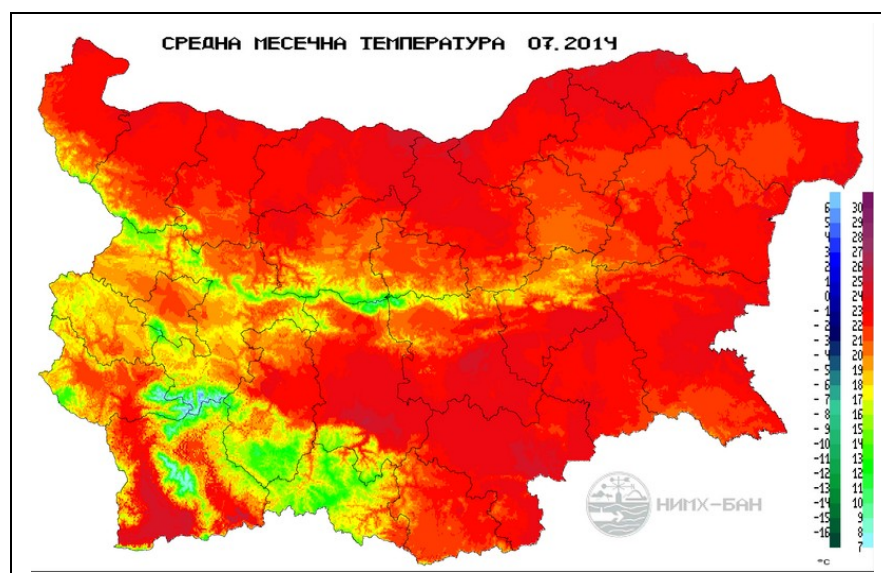
Метеорологична справка за месец юли 2014 г.

Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	T _{ср}	ΔT	T _{макс}	Дата	T _{мин}	Дата	Сума	Q/Qn (%)	Макси- мален	Дата	валеж (mm)		вятър ≥14 m/s	грьмо- тевици
											≥1	≥10		
София	20.7	0.9	30.6	21	8.8	2	118	188	24	9	13	4	1	14
Видин	22.6	0.2	33.6	21	10.6	5	85	184	49	28	10	2	3	12
Монтана	22.6	0.5	33.5	21	13.6	5	136	261	35	1	11	4	4	13
Враца	21.9	0.1	32.5	21	13.2	1	147	195	39	16	16	4	0	12
Плевен	23.1	0.2	34.5	21	13.0	2	72	120	24	23	8	3	2	9
В.Търново	22.9	1.2	34.6	30	12.8	5	62	93	14	29	11	2	1	9
Русе	24.3	0.8	34.6	22	14.5	5	58	98	19	25	8	2	1	11
Разград	21.8	0.8	31.4	27	12.9	4	48	85	12	30	9	2	1	5
Добрич	21.9	1.7	31.4	26	11.3	3	85	169	43	15	4	3	0	8
Варна	23.2	1.3	31.0	26	16.2	6	58	157	31	20	5	2	1	8
Бургас	23.7	1.3	31.8	13	16.5	3	107	306	69	20	5	3	8	7
Сливен	23.7	1.0	32.5	21	15.6	3	35	72	9	24	8	0	4	6
Кърджали	22.4	-0.5	31.8	31	12.0	5	59	146	24	15	7	2	3	10
Пловдив	23.5	0.6	33.0	10	12.0	5	70	140	25	23	7	3	2	13
Благоевград	22.6	0.6	34.2	21	11.5	5	63	161	16	14	6	4	1	11
Сандански	24.6	0.3	35.7	30	14.4	12	57	172	21	18	7	2	2	9
Кюстендил	21.2	0.3	33.6	8	9.8	2	94	184	38	16	10	3	0	8

ΔT - отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn - процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961-1990 г.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

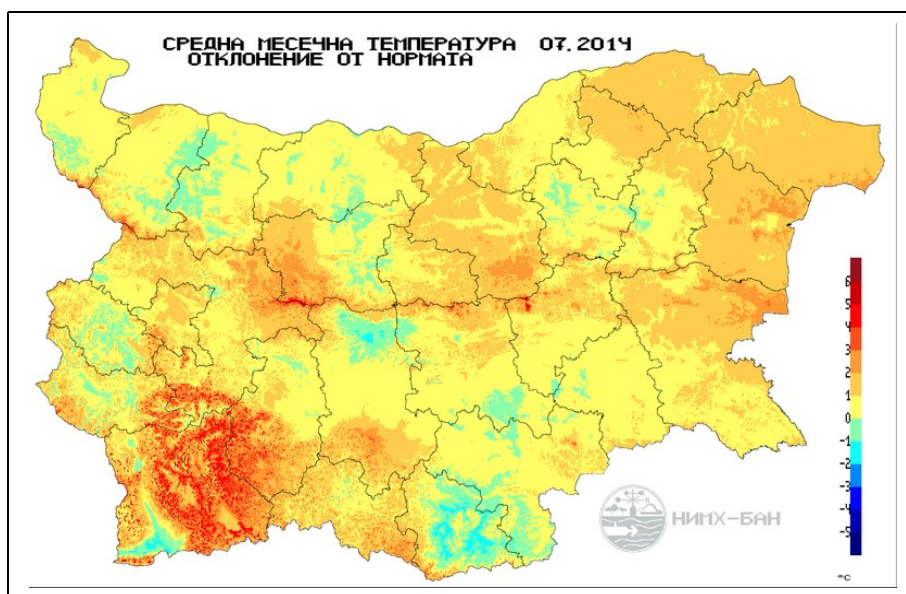
Средните месечни температури са предимно между 19 и 24°C. По планинските върхове средните месечни температури са между 5.7°C (Мусала) и 13.7°C (Рожен). Месец юли е най-топъл в Сандански (средна месечна температура 24.6°C) и най-студен в Чепеларе (средна месечна температура 16.2°C). Средните месечни температури имат отклонение от месечната норма предимно между -0.5 и +2°C.

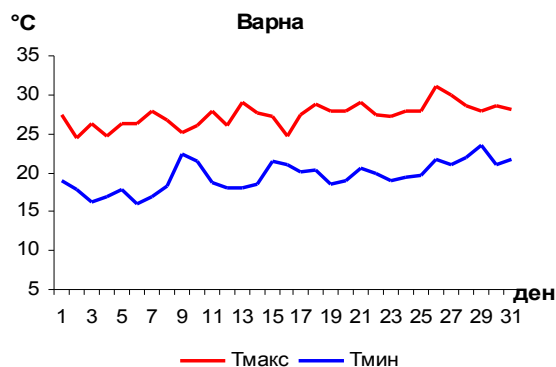
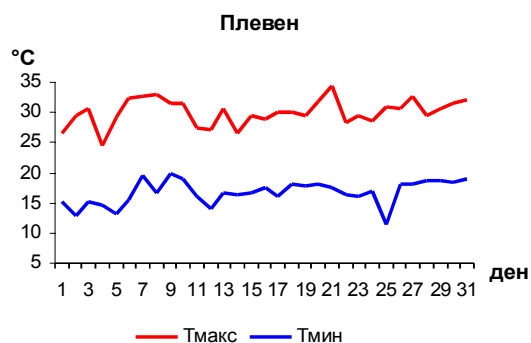
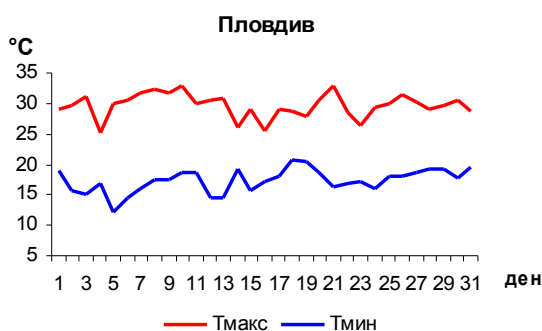
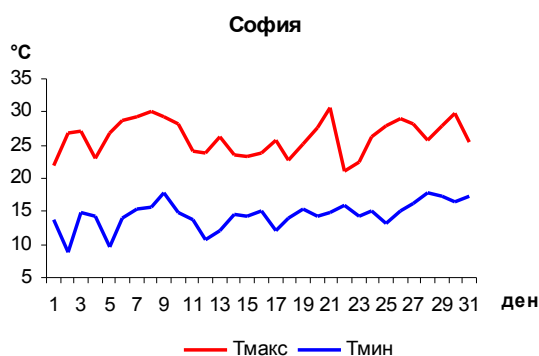
Средна месечна температура на въздуха (°C), юли 2014 г.

На 1.VII, 4.VII и 16.VII е относително студено със средни денонощни температури между 1 и 3°C под месечната норма средно за страната. От 6.VII до 10.VII, на 20-21.VII и от 25.VII до 31.VII е относително топло със средни денонощни температури между 1 и 3°C над месечната норма средно за страната. През останалите дни е със средни денонощни температури близки до месечната норма. Най-

студено е в Чепеларе на 14.VII (средна денонощна температура 13°C). Най-топло е в Асеновград на 10.VII (28.7°C). Най-високите максимални температури са предимно между 29 и 35°C и са измерени главно през третото десетдневие (Сандански, 35.7°C на 30.VII). Най-ниските минимални температури са предимно между 8 и 16°C и са измерени главно през първото десетдневие (Банско, 5.5°C на 5.VII).

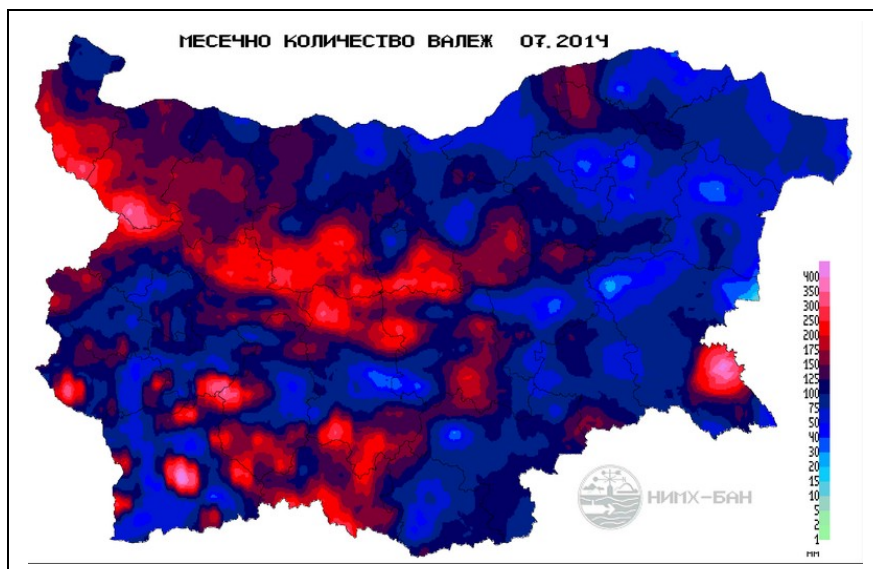
Температура на въздуха – отклонение от климатичната норма (°C), юли 2014 г.

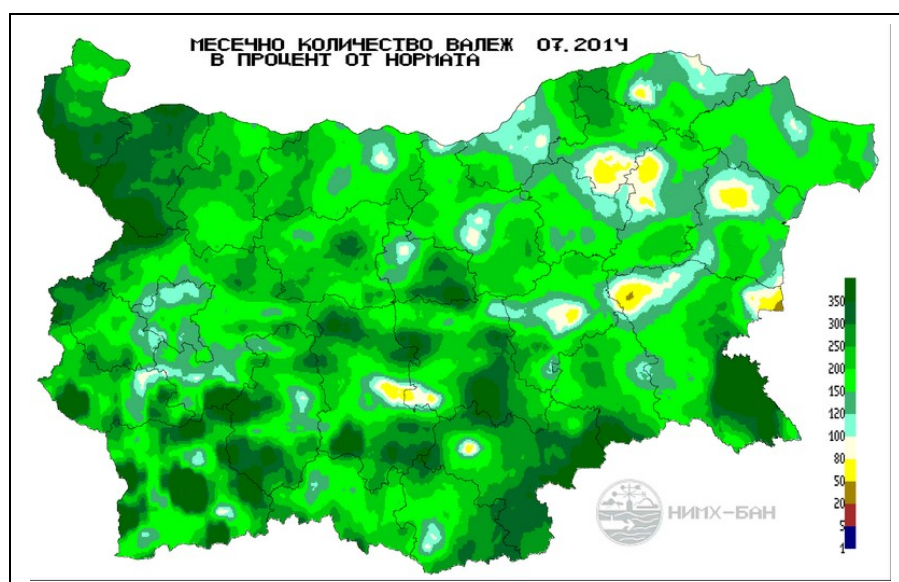
Температура на въздуха (°C) през юли, 2014 г.

3. ВАЛЕЖИ

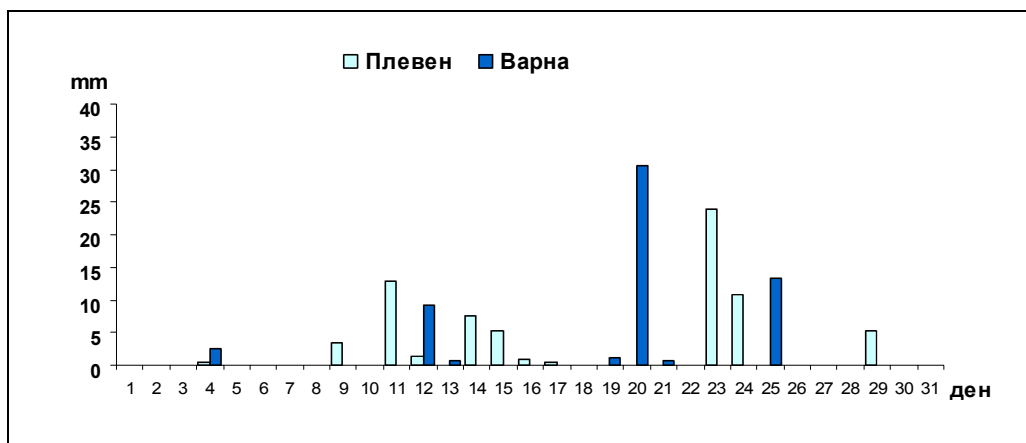
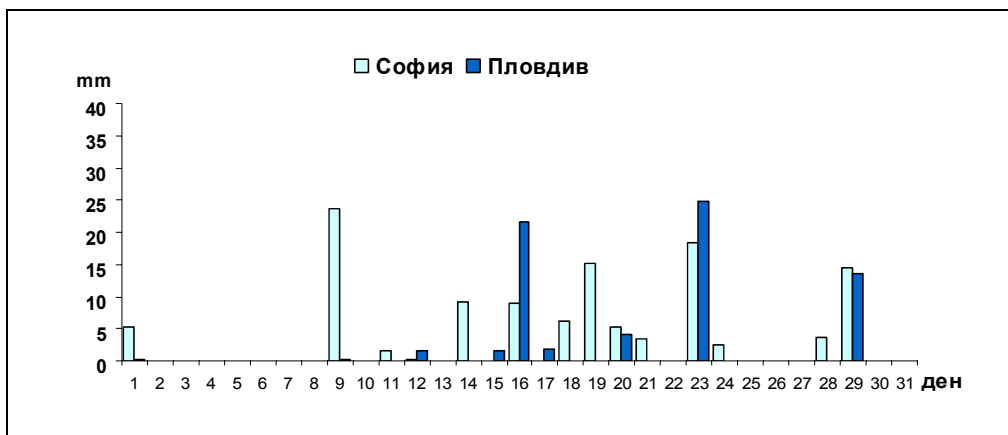
В по-голямата част от страната месечните суми на валежите са между 90 и 300% (Лом 343%). Само в отделни станции, главно в Източна България, има месечни суми на валежите между 60 и 90% от нормата (Хасково и Шумен 67%). Има валежи в различни части на страната през почти всички дни на месеца. Почти без валежи е само през периодите 1-3.VII и 5-6.VII. Най-масови и обилни са валежите през периодите 15-17.VII, 22-25.VII и 27-31.VII. На 16.VII е измерено най-голямото 24-часово количество валеж във Веселие, общ. Приморско (245 mm). В Северозападна България броят на дните с валеж над 1 mm е между 8 и 16, а в останалата част от страната – между 6 и 11. В Западна България броят на дните с валеж над 10 mm е между 2 и 4, а в Източна – между 0 и 3.

Месечна сума на валежите в mm (l/m^2), юли 2014 г.

Месечни суми на валежите (в % от климатичната норма), юли 2014 г.

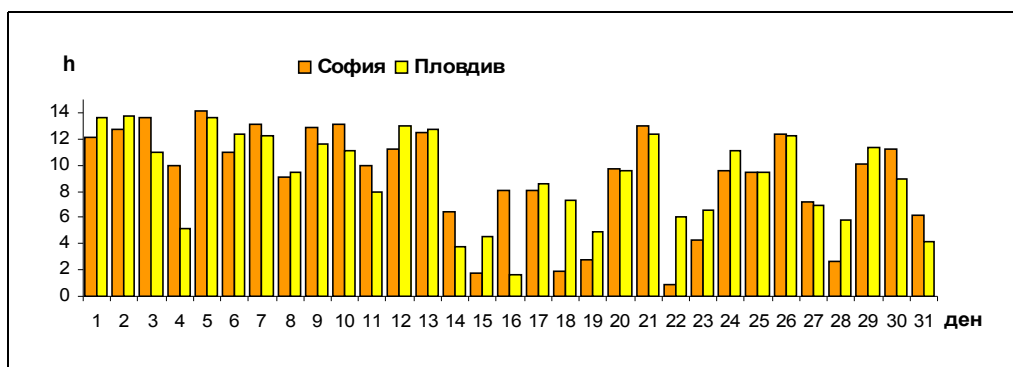
Денонощни количества валежи (mm) през юли 2014 г.

4. СИЛЕН ВЯТЪР

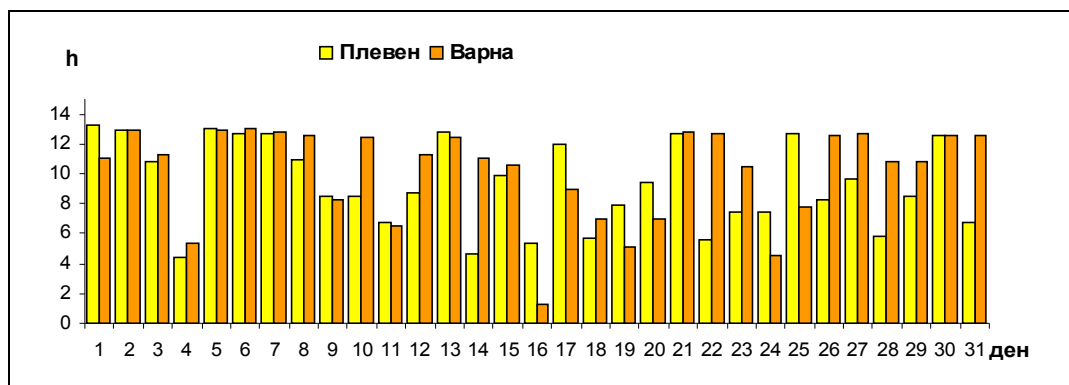
Има условия за силен северозападен вятър (14 m/s и повече) главно в Дунавската равнина и Източна България на 3-4.VII и в Югоизточна България на 19.VII. На 8.VII в Северозападна България има условия за силен югозападен вятър, а на 22.VII в Североизточна България има условия за силен югоизточен вятър. По планинските върхове духа бурен вятър главно на 3-4.VII. Броят на дните със силен вятър е предимно между 0 и 4.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Средната облачност е предимно между 3 и 6 десети, което е около и над месечната норма. В Северозападна България и планинските райони броят на ясните дни е предимно между 2 и 10, а в останалата част от страната - между 3 и 14, което е около и под нормата. В Западна България броят на мрачните дни е предимно между 1 и 10, а в Източна – между 0 и 6, което е около и над нормата.

Слънчево греене (часове) през юли 2014 г.

Слънчево греење (часове) през јули 2014 г.

6. ОСОБЕНИ И ОПАСНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЈАВЛЕНИЯ

Краткотрайни мъгли се образуват в 4 дни, регистрирани във високопланинските станции и до 2 синоптични станции в равнината. В 26 дни са наблюдавани мъгли във високопланинските станции (намиращи се в облачност) и най-многу в 1 синоптична станција в котловинни полета, край р. Дунав и черноморското крайбрежие.

Грмотевична дейност е наблюдавана в **28 дни** от месеца – **екстремна честота за јули**. С изключително голям обхват (над цялата територија на страната) и значителна интензивност са грмотевичните бури на 1, 4, 8.VII и околу 12, 16, 19.VII както и в периодите 23-24.VII и 27-31.VII.

Със **сравнително висока честота за јули** са паднале **градушки в 20 дни**. Те са на нај-многу места на 8.VII (записани в 17 станции) и на 28-29.VII (в 14 станции). Някои от тях имат бедствен карактер со нанесените щети върху имушество и селското стопанство. Такава е интензивната градушка (с големина сравнима с яйце и топка за тенис) със силен вјетър на 8.VII. Само в Софија и областа са нанесени щети за милиони левове.

Особени и опасни метеорологични јавления

8.VII. Силен дјжд и едра градушка валајат над Софија. Поривите на вјетра са околу 100 km/h. Бурјата вима една жертва – мјж (70), којто е затиснат од дрво во Борисовата градина. Според застрахователи, платените обезштетенија след градушката ще достигнат 100 млн. лв.

11.VII. Обилни валежи со градушки прчинавајат щети главно во области од Централна Бјлгарија. Наводнен е град Ловеч.

18.VII. Проливни валежи (придружени од грмотевични бури) образуват реки по улиците на Варна и предизвикат задрјстванија. Наводнен е и рајона на ж.п. гарата во Бургас, както и някои од пониските улици и квартали. Временно е преустановено двијението на влаковете на ж.п. гара-Варна, понеже водата е заляла релсите.

28-29.VII. Бурја со проливен дјжд и градушка нанася големи щети во Габрово и областа (без ток са били над 70 села и 4 квартала. Има 2 жеркви од наводненията. Нај-пострадало е с. Враниловци. Според кмета на Габрово Т. Христова щетите ќе влезат мејду 300 000 и 1 000 000 лева. Градушка чупи керемиди и са наводнени 20 кјщи во карловските села Богдан и Дјбене. Од сјщия процес со опасните јавления проливен дјжд, локални наводнения и едра градушка са пострадали с. Глојене (общ. Тетевен), Јамбол, Асеновград (кв. Долни Воден).

31.VII. За „десерт“ од природата во самия крај на јули отнову се получава бедствено положение вследствие порои и градушки по атмосферен фронт од запад, нај-изразени во централните области Врачанска (Мездра, с. Нивјанин, Малорад и др.), Софијска (Етрополе), Пазардјишка, Пловдивска и др. НИМХ е обявил код „оранжев“ за 15 административни области. Има и 2 жеркви (едната е пастир, загинал од мълнија). Седем села од община „Родопи“ (Пловдив) со близо 10 000 жители са сјщо во бедствено положение след проливниј дјжд. Значителните количества валежи во северозападните области са една од причините за бедствено наводнения град Мизия.

8.VII. Градушка и щета в София.

11.VII.Наводнение в Ловеч и градушката в с. Страхилово (обл. В. Търново).

28.VII. Наводненото с. Враниловци (Габровско) и град от Асеновград. 31.VII. Високи води край Етрополе и едра градушка от с.Брестник (общ.Родопи).

(снимки от bTV – “Аз репортерът”)

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА. ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1.СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

Обикновено през юли започва лятното засушаване, което може да продължи 60-70, а в екстремни случаи до 90 дни. През тази година юли бе необичайно влажен, поради честите, а в повечето райони наднормени и интензивни валежи, придружени на места от бури и градушки, нарушили нормалният ход на жътвената кампания и нанесли нови щети по част от земеделските култури (преовлажнение и наводняване на земеделски участъци и ниви и сериозни поражения в зеленчуковите градини и при трайните насаждения в Западна, Централна и част от Източна България).

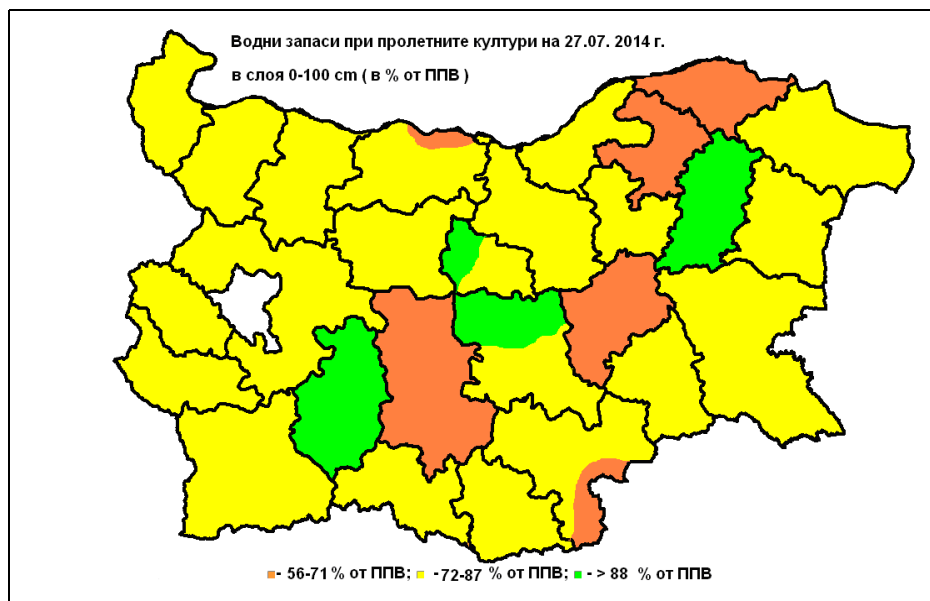
След юнските градушки и проливни валежи, в началото на юли настъпи затопляне и стабилизиране на времето, което позволи провеждането на жътвената кампания в част от Източна и Южна България. До края на първото десетдневие на юли, валежни суми над 20 l/m², бяха измерени в редица райони на страната - Враца 25 l/m², Силистра 27 l/m², София 28 l/m², Монтана 35 l/m², Ловеч 38 l/m², Лом 47 l/m², които в районите на София и Монтана, бяха с голяма интензивност и придружени от бури и градушки. Градовите зърна там достигаха големина от лешник до орех и яйце и нанесоха нови щети по посевите и насажденията там. На 7 юли, запасите от влага при пролетните култури в 0-50 cm почвен слой в повечето полски райони, бяха над 75-80 % от ППВ, с изключение на отделни райони в Дунавската равнина и Южна България (около агростанциите Новачене, Борима, Бъзовец, Пловдив, Карнобат, Хасково и Любимец), където преваляванията бяха поднормени и влагозапасите заемаха граници от 56 до 74 % от ППВ. Общият воден запас в еднометровия почвен слой при пролетниците бе между 62 и 99 % от ППВ, като в по-голямата част от страната нивата му бяха над 80 % от ППВ, а най-ниски стойности (62-72 % от ППВ) бяха измерени на единични места в централната част от Дунавската равнина и в районите на Варна, Пловдив и Кюстендил.

През второто десетдневие в много райони паднаха интензивни валежи, достигнали от 2 до 4 пъти нормата за десетднешното (Бургас 96 l/m², Ловеч 90 l/m², Враца 77 l/m², Карнобат 74 l/m², Кнежа 64 l/m², Драгоман 62 l/m², Добрич 55 l/m², Кюстендил 52 l/m²). Имаше локални градушки в Югозападна България, а в община Приморско бяха регистрирани порои, предизвикали преливането на реките Дяволска и Ропотамо. На 17 юли, влагосъдържанието при пролетните култури в 100 cm почвен слой в цялата страна бе над 75-80 % от ППВ, с изключение на районите на Пловдив, Сливен, Хасково, Видин, Разград и агростанциите Новачене, Долен Чифлик и Главиница (66-74 % от ППВ).

И през третата декада на юли времето се задържа неустойчиво, с чести, на много места интензивни валежи, надвишили в отделни райони 2 до 4 и повече пъти нормите за десетднешното (Монтана 103 l/m², Лом 97 l/m², Видин 88 l/m², Ново Село 76 l/m², София 70 l/m², Пловдив 68 l/m², Враца 60 l/m², Кюстендил 53 l/m², Драгоман 44 l/m², Елхово 44 l/m², Калиакра 42 l/m², Плевен 40 l/m², Казанлък 39 l/m²), които поддържаха високо влагосъдържанието в горните и в по-дълбоките почвени слоеве. На 27 юли, при измерване на почвените влагозапаси бе установено известно намаление на влагосъдържанието в 20 и 50 cm почвени слой в районите на Свищов, Карнобат, Кърджали, Хасково Шабла, Бургас,

Силистра и агростанциите - Образцов Чифлик и Съдиево (49-64 % от ППВ), където преобладаванията през последното десетдневие на месеца бяха под 10 l/m², но в по-голямата част от страната нивата на влагозапасите останаха добри и много добри - над 75-80 % от ППВ. В еднометровия почвен слой при пролетните култури общият воден запас бе в граници между 56 и 98 % от ППВ, като най-ниско (56-71% от ППВ) бе нивото му в районите на Сливен, Пловдив, Свиленград, Разград и Силистра, както и около агростанциите Новачене и Долен Чифлик. Най-високи стойности на влагозапасите (88-98% от ППВ) при пролетниците в слоя 0-100 cm, бяха измерени в районите на Казанлък, Пазарджик, Шумен и Павликени, а в останалата част от страната, нивата им заемаха междинни стойности (виж. прил.карта)

През последните две денонощия от месеца в Западна и част от Централна България паднаха нови значителни и интензивни валежи (между 25 и 70 l/m²), които силно повишиха почвеното влагосъдържание и на места предизвикаха преовлажнение на горните почвени слоеве.

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

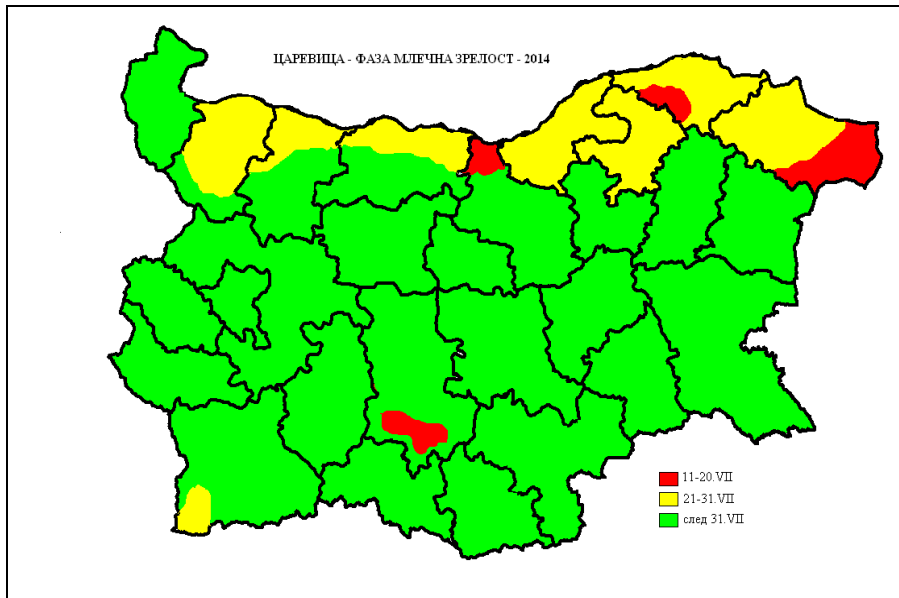
През по-голямата част от юли агрометеорологичните условия, с изключение на част от централните южни и североизточни райони (Хасково, Чирпан, Сливен, Русе, Силистра), се определяха от неустойчиво време и температури около и малко под климатичните норми за месеца. Честите, на много места в Западна България интензивни, валежи и градушки, допълнително влошиха фитосанитарното състояние на земеделските култури. Дъждовете възпрепятстваха навременното провеждане на растителнозащитните пръскания, което доведе до натрупване на висок инфекциозен фон при зеленчуковите култури, овощките и лозята. Доматите и картофите бяха нападнати масово от мана и картофена мана. На места в южните райони (в района на Смолян) картофената мана компрометира реколтата от картофи. При овощните култури беше наблюдавано масово струпяване (ябълка, круша), брашнеста мана (праскови, ябълки) и късно кафяво гниене. Висок е процентът на засегнатите от мана и оидиум лозови масиви, особено десертните сортове - над 60% при сорта „Болгар” в района на Хасково и до 80% в северозападните части на страната.

След хладното за сезона време в началото на юли в средата на първото десетдневие настъпи повишение на температурите и ускоряване темповете на развитие при пролетните култури. Слънчогледът и царевицата, за разлика от другите култури, се повлияха много добре от наднормени летни валежи. През първото десетдневие при царевицата, в зависимост от ранозрелостта и, се наблюдаваха различни фази - листообразуване, изметляване, цъфтеж на метлицата и изсвляване. При слънчогледа се осъществяваше цъфтеж, оплождане и наливане на семената. При памука протичаше масово фаза цъфтеж. През първото десетдневие пшеницата и във високите полета встъпи във възрастна и пълна зрелост. На 08.07 падналата градушка нанесе сериозни щети по овощните и зеленчуковите култури в Софийска област, причини и повреди и полягане на неприбраните есенни посеви. В края на десетдневието от градушка пострадаха и културите в районите на Монтана, Ловеч и Русе.

През второто и третото десетдневие на юли част от пролетните култури встъпиха в различни фази на зрелост. През второто десетдневие при ранните хибриди царевица се наблюдаваше млечна

зрелост на отделни места в Тракийската низина (Садово и Асеновград) и в североизточните райони (Главиница, Добрич и Спасово), а през третото - в Дунавската равнина (вж. картата). В края на юли част от ранните хибриди царевица встъпиха в начало на восьмична зрелост (Добрич, Спасово).

При слънчогледа фаза узряване бе регистрирана през втората половина на юли в отделни райони от Дунавската равнина и в част от Южна България. Фазата узряване протичаше масово при фасула в полските райони на страната.

През втората половина на юли падналите градушки увеличиха щетите по земеделските култури. На 28.07 в района на Пловдив градушка нанесе щети по овощките и лозята, в районите на Ямбол и Стара Загора ледените късове унищожиха част от посевите с царевица и слънчоглед. Поройните валежи в Монтана наводниха площи със земеделски култури, съсипаха част от неприбраната от полето зърнена реколта

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

През по-голямата част от юли валежите в Западна България ограничаваха възможностите за провеждане на сезонните полски работи, възпрепятстваха прибиране на пшеницата в част от северозападните райони. В Източна и Южна България през втората половина на юли, с малки изключения, приключи жътвата на пшеницата. Получените добиви от пшеница в агрометеорологичните станции на НИМХ са в широки граници, но преобладават добивите в рамките на 400-470 кг/дка (Пловдив, Садово, Хасково, Асеновград, Елхово, Ямбол, Образцов, Чифлик, Разград). Най-висок добив от пшеница, 650кг/дка, е регистриран в Североизточна България, в района на Спасово, а най-нисък, под 300кг/дка, в Смядово - 280кг/дка и Неделско - 290кг/дка.

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

1. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

(Поради продължително заболяване на специалиста-автор на параграфа месечните анализи за юли ще се публикуват в следващи броеве на ХМ Бюлетин).

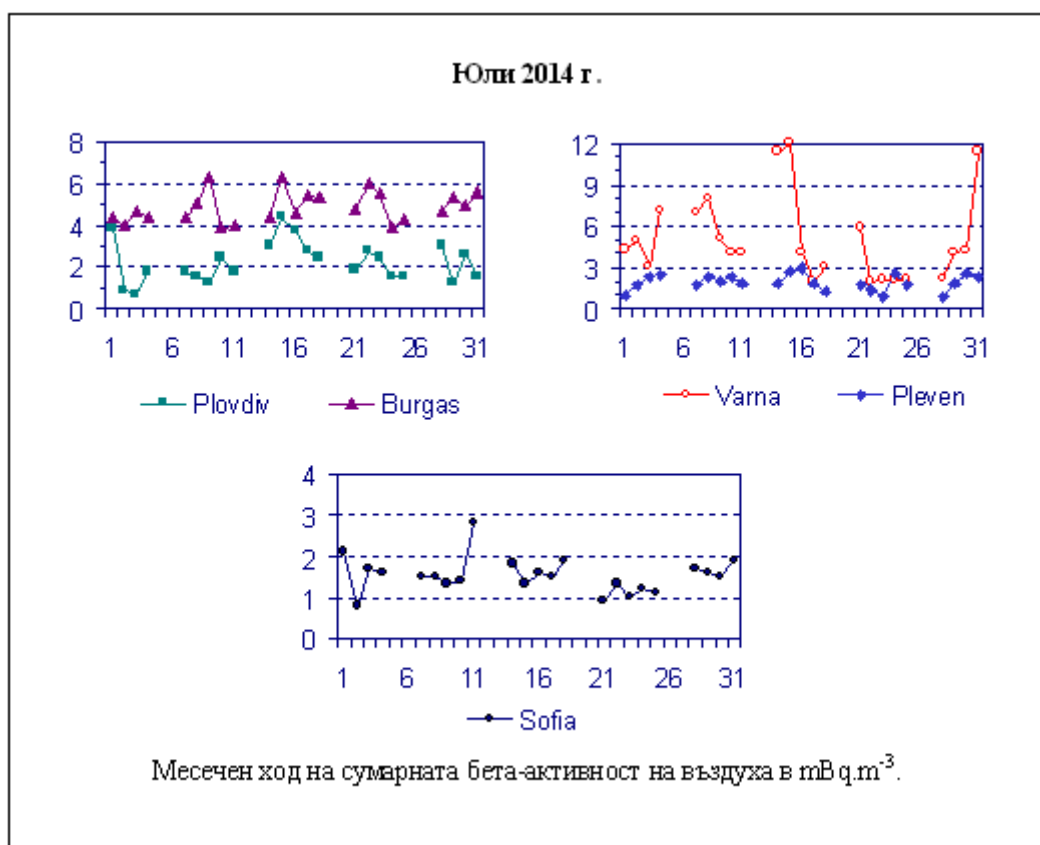
2. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Мрежата за мониторинг на радиоактивността на атмосферата на НИМХ, се състои от станции за пробовземане по цялата територия на страната и 5 лаборатории в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен. Бета радиометрията на аерозолни филтри, атмосферни отлагания и валежи е основен, ежедневен метод за контрол на радиоактивността на атмосферата, тъй като преобладаващата част от техногенните биологично значими радионуклиди са бета-лъчители.

Средните месечни стойности на общата бета активност на атмосферния аерозол в приземния въздух, измерени 120 часа след пробовземането на филтъра, в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен през месец юли 2014 г. варират от 1.5 до 5 mBq/m³. Средните стойности са сравними и по-високи от тези през месец юни 2014 г. Максимална стойност на дневните концентрации е измерена на 15 юли във Варна.

При интерпретацията на данните трябва да се има предвид, че набирането и измерването на аерозолни проби през почивните и празнични дни е преустановено от 2009 г.

Запазват се непрекъснатите наблюдения върху радиоактивността на атмосферните отлагания и валежите. Стойностите на дългоживущата обща бета активност на атмосферните отлагания и валежите в станциите от мрежата на НИМХ през юли 2014 г. са в границите на фоновите вариации.

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

През юли оттокът на по-голямата част от наблюдаваните реки в страната намаля значително в сравнение с юни. Общият обем на повърхностния отток е 1283 млн.м³, което е с 40% по-малко от юни, но с 27% повече спрямо същия период през миналата година.

Модулите на оттока за отделните водосбори, изчислени на база оперативна хидроложка информация, също показват тенденция към намаление на обема на речния отток спрямо юни.

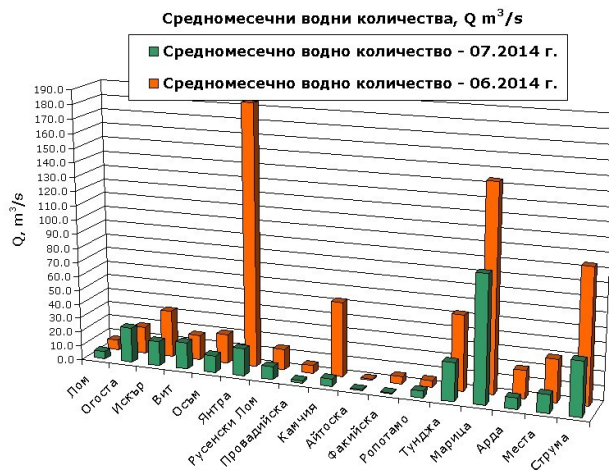
Обемът на речния отток в Дунавския басейн е 575 млн.м³ - с 45% по-малко спрямо предходния месец и с 6% повече спрямо същия период през миналата година. През наблюдавания период реките Лом, Огоста и Русенски Лом останаха без съществено изменение при регистрирани денонощни колебания на водните нива в рамките на ± 22 cm. В резултат на обилните валежи, главно през втората половина на месеца, бяха отбелязани значителни и дълготрайни повишения на водните нива при голяма част от наблюдателните пунктове в централната част на водосбора – с 30 до 50 cm в басейна на р. Искър, с 50 до 98 cm в басейна на р. Вит, с 64 до 140 cm в басейна на р. Осъм, с 23 до 56 cm в основното течение на р. Янтра, с 63 cm на р. Джулюница при едноименното село, със 104 cm при гр. Севлиево на р. Росица. С по-голям обем на оттока спрямо юни е единствено р. Вит. При почти всички оперативни хидрометрични станции се отчита надвишение на месечната норма на оттока с изключение на пунктовете при гр. Нови Искър и при с. Ореховица на р. Искър и при гр. Стражица на Голяма река.

В Черноморския водосбор обемът на речния отток за изминалия месец е 141 млн.м³, с 56% по-малко спрямо юни и с 31% повече спрямо юли 2013 г. Обилните валежи в периода 15-16.VII бяха причина реките Ропотамо и Дяволска да излязат от коритата си, а регистрираното повишение при с. Веселие на р. Ропотамо беше с 541 cm. Като цяло отчетените валежи във водосбора не се отразиха трайно на режима на наблюдаваните реки, като регистрираните повишения на водните нива през останалата част на месеца бяха несъществени и краткотрайни (с до 34 cm). Всички наблюдавани реки във водосбора са с по-малък обем на оттока спрямо юни.

Средномесечният обем на оттока на реките в Източнороманския басейн за юни е 414 млн.м³ - с 3% повече спрямо юни и със 137% повече спрямо юли 2013 г. В резултат на валежите през последните дни на месеца бяха регистрирани краткотрайни и не толкова съществени повишения в басейна на р. Тунджа (с до 52 cm). Във водосбора на р. Марица по-значителни повишения на речните нива бяха отбелязани през последното десетдневие на месеца при измервателните пунктове в долното течение – с 64 cm при гр. Първомай и с 43 cm при гр. Харманли на р. Марица, с 81 cm на р. Чепеларска при гр. Бачково и с 57 cm на р. Сазлийка при гр. Гълъбово. Реките Арда и Върбица останаха без съществено изменение при минимални денонощни изменения на водните нива (± 30 cm). Надвишение на месечната норма на оттока се отчита към крайните станции на реките Тунджа, Марица и Арда. Спрямо юни с по-

голям обем на оттока са реките Тунджа и Марица.

В Западнороманския водосбор обемът на речния отток за май е 153 млн.м³, с 57% по-малко спрямо юни и с 19% по-малко спрямо юли 2013 г. Общо за целия водосбор, регистрираните повишения на речните нива бяха несъществени (с до 30 cm) и краткотрайни. В сравнение с миналия месец обемът на оттока и на р. Места и на р. Струма е намалял съответно с 56% и 58%. При много от хидрометричните станции във водосбора на р. Струма се наблюдаваха продължителни периоди на задържане на водните нива и минимални денонощни изменения (с до 10 cm), а реките Струма при гр. Перник и Кресненско ханче, Сушицка река при с. Полена и Пиринска Бистрица при

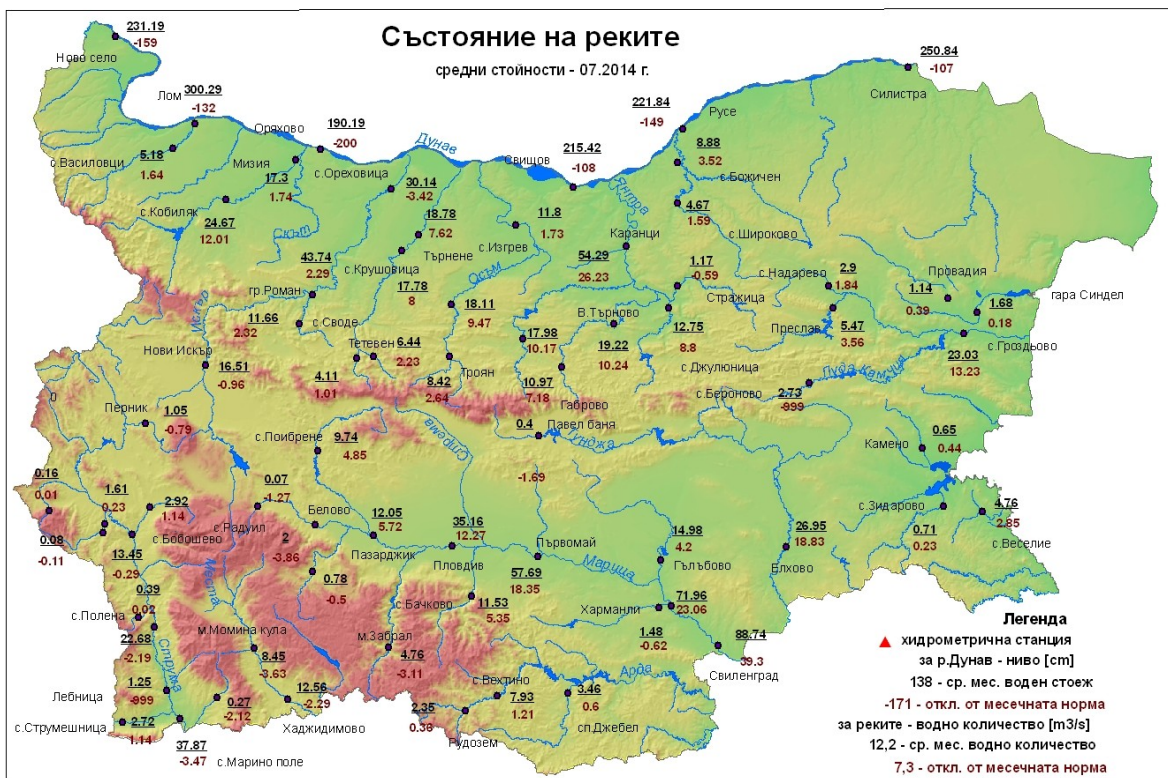

Данни от хидрометричните измервания към крайните станции на реките

с. Горно Спанчево останаха почти без промяна при минимални вариации на нивата (± 4 cm). С обем на оттока надвишаващ месечната норма са реките Соголянска Бистрица при с. Гърляно, Елешница при с. Ваксево, Сушицка река при с. Полена и Струмешница при с. Струмешница.

През юли средномесечното ниво на р. Дунав в българския участък при всички пунктове за наблюдение е било със 119 до 198 cm по-ниско в сравнение с юни и със 107 до 201 cm по-ниско спрямо месечната норма.

Забележка. Данните са за водни стоежи измерени в 08 ч. и водни количества определени по временни ключови криви.

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През юли изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и добре изразена тенденция на спадане. Понижение на дебита беше установено при 24 наблюдателни пункта или около 65% от наблюдаваните случаи. Най-съществено беше понижението на дебита в част от Бистрец-Мътнишки, Ловешко-Търновски, Котленскии и част от Настан-Триградски карстови басейни, както и в басейните на Тетевенска и Преславска антиклинали. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са под 60% (от 31 до 57%) от същите стойности, регистрирани през юни. Повишение на дебита беше установено при 13 наблюдателни пункта. Най-съществено беше повишението на дебита в част от Бистрец-Мътнишки, Искрецки, Милановски и Разложки карстови басейни. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са над 150% (от 152 до 261%) от същите стойности, регистрирани през юни.

През юли за нивата на подземните води от плиткозалягащите водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) пространствените вариации бяха с много добре изразена тенденция на спадане. Понижение на водните нива с 1 до 149 cm, спрямо юни, беше регистрирано при 59 наблюдателни пункта или при около 82% от случаите. Най-съществено беше понижението на нивата на места в терасите на , Гунджа и Средецка, както и в Софийска и Кюстендилска котловини. Повишение на водните нива с 3 до 140 cm, спрямо юни, бе установено при 13 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то за подземните води на места в терасите на Дунав и Гунджа, както и в Дупнишка и Сливенска котловини.

През юли измененията на нивата на подземните води в Хасковски басейн бяха от -19 до 3 cm и без изразена тенденция.

Нивата на подземните води в сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България имаха пространствено разнообразие на измененията с отклонения от средните стойности за юли от -7 до 230 cm и преобладаваща тенденция на покачване.

През юли нивата и дебитите на подземните води в дълбоко залягащите водоносни хоризонти и водонапорни системи имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите и добре изразена тенденция на спадане.

Предимно се понижиха (от -119 до -6 cm) нивата на подземните води в барем-аптския водоносен комплекс на Североизточна България. Разнообразни вариации (от -9 до 26 cm), но с много добре изразена тенденция на покачване имаха нивата на подземните води в малм-валанжски водоносен комплекс на същия район на страната.

Повиши се нивото на подземните води в подложката на Софийския грабен с 12 cm. Понижиха се нивата на подземните води в обсега на Ихтиманска и Средногорска водонапорни системи съответно с 1 и 18 cm, а остана без изменение нивото в приабонска система в обсега на Пловдивски грабен.

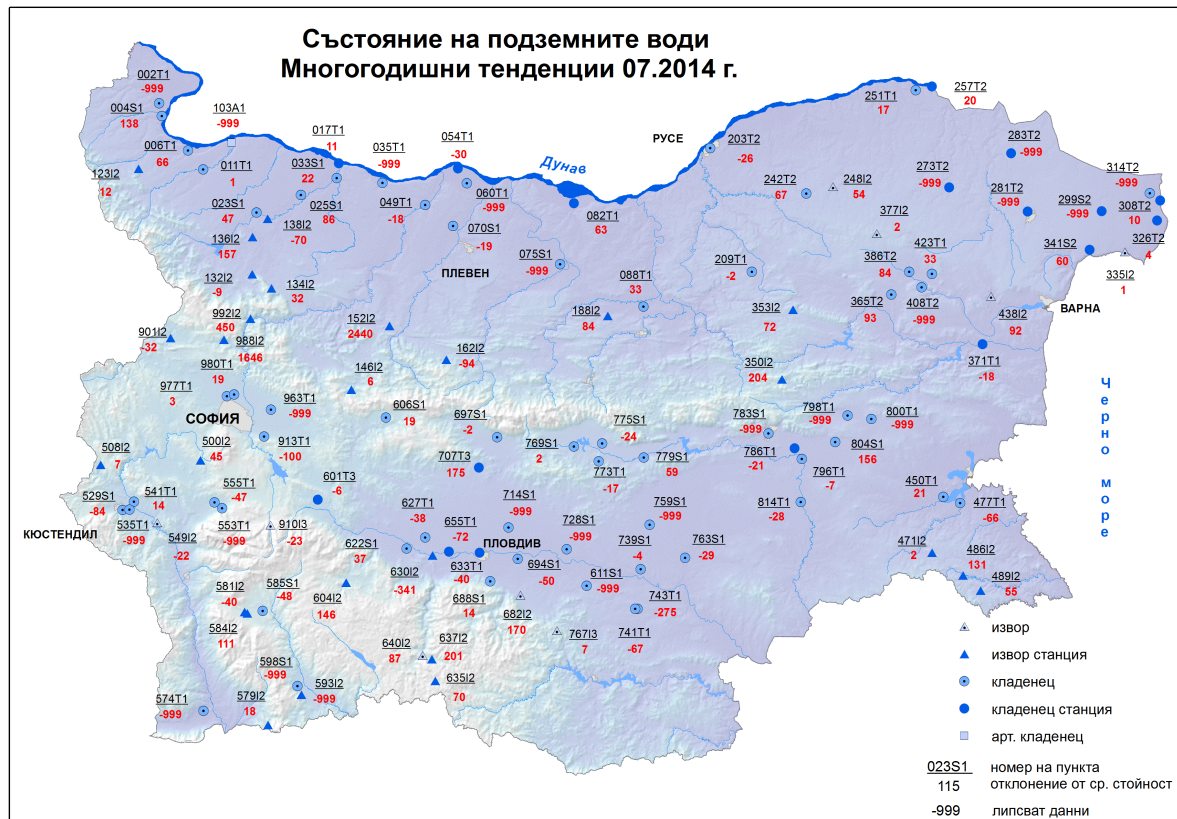
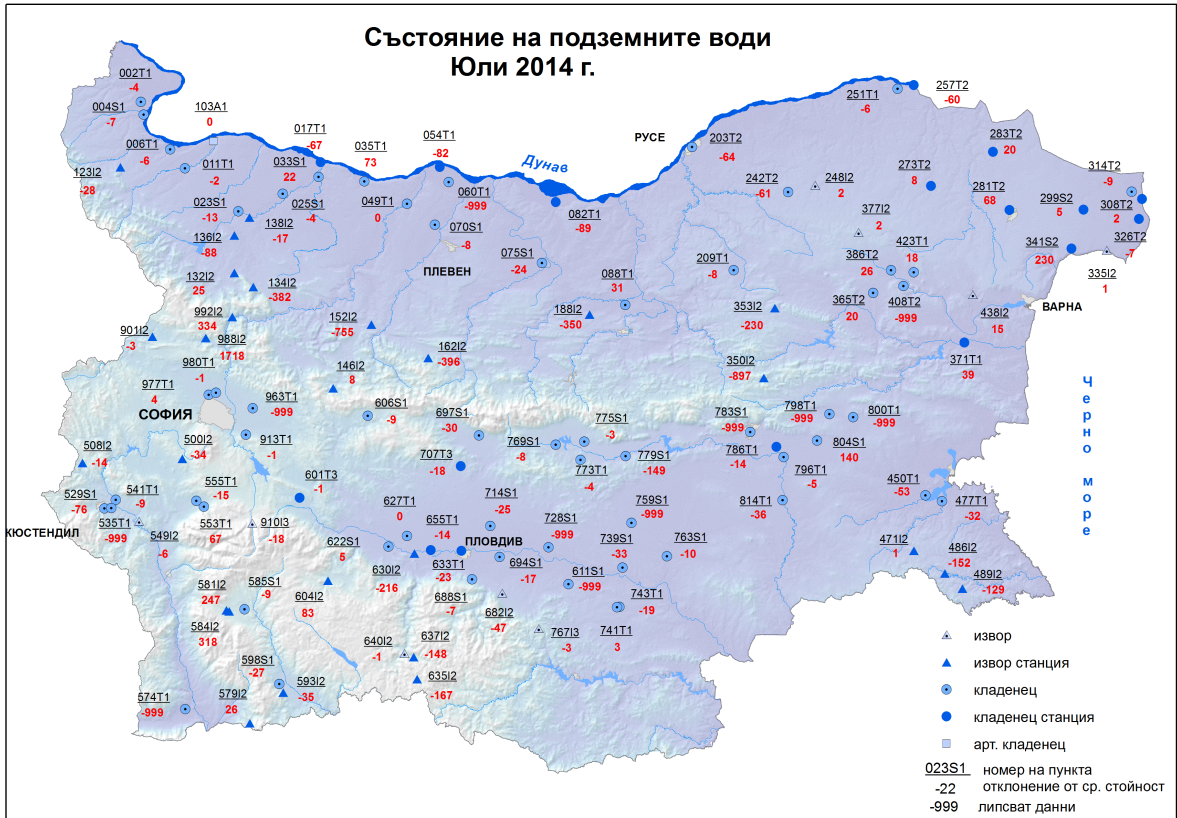
Спрямо юни се понижи дебитът на подземните води в обсега на Ломско-Плевенска депресия и Варненски артезиански басейн съответно с 0.25 и 0.010 l/s, а се повиши в обсега на Джермански грабен с 0.020 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през юли беше установена слабо изразена тенденция на покачване при 62 наблюдателни пункта или около 58% от случаите. Повишението на водните нива (с 1 до 175 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за юли е най-съществено за подземните води на места в терасите на реките Дунав и Огоста, в Сливенска котловина, в малм-валанжски водоносен комплекс на Североизточна България, както и в Средногорска водонапорна система и приабонска система в обсега на Пловдивски грабен.

Покачване на дебита с отклонения от месечните норми за юли от 1.32 до 2440 l/s беше усановено в 27 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то в басейните на платото Пъстрината, Златна Панега, барем-аптски водоносен комплекс на Североизточна България, Преславска антиклинала, Стойловска синклинала и на студени пукнатинни води в Източнородопски район, както и в Искрецки, Милановски и Котленски карстови басейни. В тези случаи повишението на дебита на изворите е над 160% (от 164 до 421%) от нормите за месец юли.

Понижението на водните нива с 1 до 275 cm, спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за юли, беше най-голямо за подземните води на места в Софийска и Кюстендилска котловини, на места в терасата на Марица и Горнотракийска низина, в Хасковски басейн, както и на локални места в барем-аптски водоносен комплекс на Североизточна България.

Понижението на дебита, с отклонения от нормите от 8.90 до 341 l/s, беше най-голямо в Нишавски и Бобошево-Мърволски карстови басейни. В тези случаи дебитът на изворите е 49 до 51% от нормите за юли.

Директор на НИМХ доц. д-р Георги Корчев
Телефон. 02 975 39 96
Факс. 02 988 03 80. 02 988 44 94
Телефонна централа. 02 462 45 00
1784 София. бул. “Цариградско шосе” 66
e-mail. office@meteo.bg
<http://www.meteo.bg>

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор доц. д-р Петьо Симеонов
Редактор. д-р Милена Аврамова
проф. д-р Валентин Казанджиев
доц. д-р Илиан Господинов
доц. д-р Мария Коларова
доц. д-р Марта Мачкова

ПОДГОТВИЛИ МАТЕРИАЛИТЕ ЗА БРОЯ

Част I А. Кирилова, доц. д-р И. Господинов. доц. д-р П. Симеонов
Част II Д. Жолева. Я. Маринова. проф. д-р В. Казанджиев
Част III гл.ас. д-р Благородка Велева, гл.ас. д-р Е. Христова
Част IV инж. С. Стоянова. В. Костова
Част V доц. д-р М. Мачкова
Уеб страница на Бюлетина. инж. Ц. Младенова

© Национален институт по метеорология и хидрология. Б А Н. 2014 г.

ISSN 1314-894X